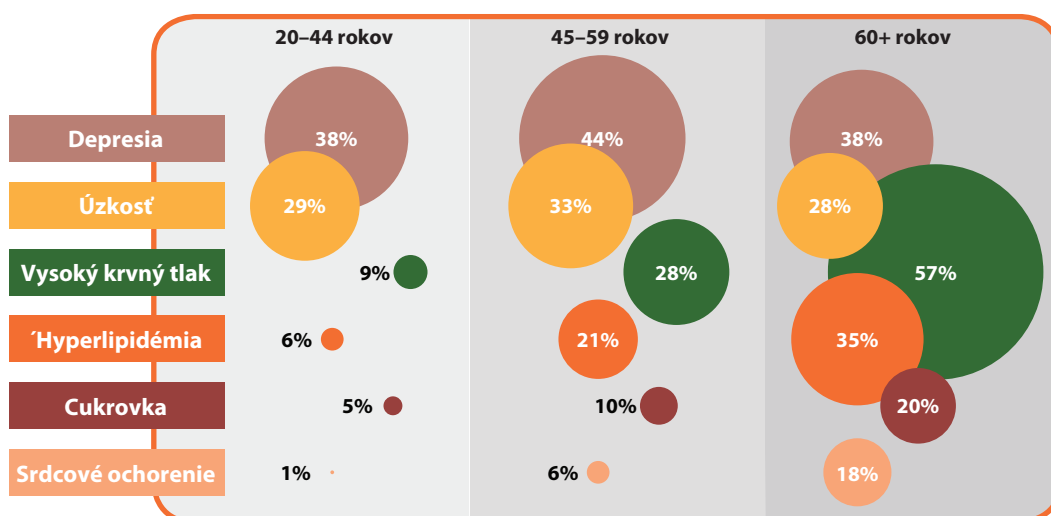

Prečo mať pod kontrolou komorbidity u osôb so sklerózou multiplex?

Premýšľali ste, prečo je progresia sklerózy multiplex (MS) u niektorých pacientov rýchlejšia ako u iných? Mnoho ľudí so SM má aspoň jednu komorbiditu, a to dokonca už pri počiatkovej diagnóze. Komorbiditou sa rozumie akékoľvek ochorenie, ktoré nie je SM alebo komplikácia vyplývajúca zo SM. Takéto ochorenia môžu prispieť k väčšej invalidite, rýchlejšej progresii ochorenia, zníženej kvalite života a zvýšenej úmrtnosti.¹ Mohli by sme zlepšiť výsledky, ak by sme do starostlivosti o ľudí so SM začlenili prevenciu a kontrolu komorbidít?

Prevalencia komorbidít u osôb so SM je vysoká a zvyšuje sa spolu s vekom (obr. 1). Takéto ochorenia môžu zhoršiť kognitívne schopnosti a kvalitu života súvisiacu so zdravím, ale u ľudí so SM môžu ovplyvniť aj progresiu ochorenia a výsledky liečby.

Obrázok 1. Prevalencia bežných komorbidít u ľudí so SM počas života podľa vekových skupín.¹

Kognitívne schopnosti a kvalita života súvisiaca so zdravím sa môžu zhoršiť.

Depresia a úzkosť sú u osôb so SM bežné a môžu súvisieť so zníženou kognitívnou funkciou, ako je tomu u ľudí bez SM. S kognitívnymi problémami má skúsenosti 40% až 70% osôb so SM,^{2,3} preto môže riešenie komorbidít pozitívne ovplyvniť kognitívne funkcie u týchto osôb. Komorbidity vrátane depresie a úzkosti u osôb so SM tiež súvisia so zníženou kvalitou života súvisiacou so zdravím.^{4,5} Z tohto dôvodu by liečba komorbidít mala byť prioritou pre blaho pacientov.

1 zo 4
vašich pacientov so SM bude pravdepodobne trpieť
depresiou⁶

Dôkazy naznačujú, že komorbidita nepriaznivo ovplyvňuje výsledky v priebehu ochorenia SM

– Dr Ruth Ann Marrie

Pri stanovení diagnózy, **1 zo 7**
vašich pacientov so SM bude pravdepodobne trpieť
cievnou komorbiditou⁷

Progresia ochorenia SM môže byť ovplyvnená komorbiditou v priebehu ochorenia.

Komorbidity súvisia s neskoršou diagnostikou a väčším zdravotným postihnutím pri počiatkovej diagnostike.⁸ Komorbidity sú u osôb so SM bežné už pri stanovení diagnózy,¹ preto im je dôležité venovať pozornosť od prvého posúdenia stavu.

Komorbidity ovplyvňujú rýchlosť relapsu, nálezy pri magnetickej rezonancii (MRI) a progresiu postihnutia. V jednej štúdii bola pravdepodobnosť relapsu v predchádzajúcom roku 2,6-násobne vyššia u pacientov s

troma alebo viacerými komorbiditami ako u pacientov bez komorbidity.⁹ Prierezové štúdie naznačujú, že zvýšené hladiny lipidov súvisia s vyšším zaťažením mozgu léziami a atrofiou mozgu podľa vyšetrení MRI.^{10–13} Osoby s vaskulárnou komorbiditou budú mať z dlhodobého hľadiska pravdepodobne väčšiu progresiu postihnutia ako osoby bez komorbidity.^{14,15}

Výsledky liečby môžu byť ovplyvnené komorbiditami. Bezpečnosť, znášanlivosť a účinnosť ochorenie modifikujúcej liečby (DMT) môžu byť ovplyvnené niektorými komorbiditami.¹ Preto môžu existujúce komorbidity ovplyvniť rozhodnutia o liečbe a ciele liečby. Niektoré DMT zvyšujú riziko vzniku špecifických komorbidít, preto by mali byť príslušné rizikové faktory identifikované pred začiatkom liečby.

Je čas začleniť kontrolu komorbidít do starostlivosti o osoby so SM

– Dr Ruth Ann Marrie

Ako môžete minimalizovať účinky komorbidít u vašich pacientov?

■ Identifikujte komorbidity čo najskôr.

- Zvážte vyšetrenie pacientov na bežné komorbidity ako je depresia, úzkosť a cievne ochorenia pri prvom vyšetrení po diagnostikovaní SM.

■ Motivujte osoby so SM, aby si osvojili pozitívne zdravotné návyky.

- Vysvetlite im, že komorbidity môžu ovplyvniť progresiu ochorenia.
- Povedzte pacientom, aby užívali všetky lieky predpísané pre komorbidity.
- Poskytnite im vzdelávacie materiály a podporu, aby pacienti mohli viesť zdravý životný štýl prospešný pre mozog (obr. 2).¹⁶ Ďalšie informácie nájdete v materiáli *Šesť spôsobov, ako viesť život so zdravým mozgom* (k dispozícii na www.msbrainhealth.org/resources).

Buďte fyzicky aktívni

Udržujte si zdravú hmotnosť

Buďte duševne aktívni

Vyhýbajte sa fajčeniu

Obmedzte príjem alkoholu

Užívajte vaše lieky na komorbidity

Obrázok 2. Rady ohľadne životného štýlu podľa medicíny založenej na dôkazoch pre ľudí so SM.

■ Uistite sa, že výber DMT je vhodný.

- Vezmite do úvahy všetky relevantné rizikové faktory komorbidity.
- Pamätajte si, že liečba niektorých komorbidít je kontraindikovaná u osôb prijímajúcich niektoré typy DMT, nestanovujúce liečbu izolovane.

■ Zapojte do toho poskytovateľov primárnej starostlivosti a spolupracujte s nimi nastarostlivosti.

- Obráťte sa na poskytovateľov primárnej starostlivosti pre vašich pacientov, aby ste zdôraznili potrebu identifikovať a mať pod kontrolou komorbidity u ľudí so SM.

Tento dokument vychádza z Comorbidity in multiple sclerosis: implications for patient care od Dr Ruth Ann Marrie.¹ Dr Marrie je profesorkou medicíny a verejného zdravotníctva na Univerzite v Manitobe, Winnipege, Manitoba, Kanada.

Odkazy

1. Marrie RA. *Nat Rev Neurol* 2017;13:375–82. 2. Rao SM et al. *Neurology* 1991;41:685–91. 3. Rocca MA et al. *Lancet Neurol* 2015;14:302–17. 4. Mitchell AJ et al. *Lancet Neurol* 2005;4:556–66. 5. Turpin KV et al. *Mult Scler* 2007;13:1038–45. 6. Marrie RA et al. *Mult Scler* 2015;21:263–81. 7. Marrie RA et al. *Neurology* 2016;doi:10.1212/WNL.0000000000002481. 8. Marrie RA et al. *Neurology* 2009;72:117–24. 9. Marck CH et al. *PLoS One* 2016;11:e0148573. 10. Browne RW et al. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 2014;85:859–64. 11. Weinstock-Guttman B et al. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 2013;84:1186–91. 12. Weinstock-Guttman B et al. *J Neuroinflammation* 2011;8:127. 13. Giubilei F et al. *Acta Neurol Scand* 2002;106:109–12. 14. Marrie RA et al. *Neurology* 2010;74:1041–7. 15. Tettey P et al. *Mult Scler* 2014;20:1737–44. 16. Giovannoni G et al. *Mult Scler Relat Disord* 2016;9 Suppl 1:S5–48.

Spoločnosť MS Brain Health by rada poďakovala Ruth Ann Marrie a Gavin Giovannoni za ich cenné príspevky pri vytváraní tohto dokumentu. Aktivity a podporný materiál správy Aktivity pre zdravie mozgu pri SM sú financované z grantov spoločností AbbVie, Actelion Pharmaceuticals, Celgene a Sanofi Genzyme a zo vzdelávacích grantov spoločností Biogen, F. Hoffmann-La Roche, Merck KGaA a Novartis, z ktorých žiadna nemala vplyv na obsah správy. Naskenujte QR kód a stiahnite si tento dokument z www.msbrainhealth.org/resources.

© 2017 Oxford PharmaGenesis Ltd.

Slovenský preklad financovala čiastočne spoločnosť Novartis Slovakia s.r.o. a overila spoločnosť Global Voices Ltd.

